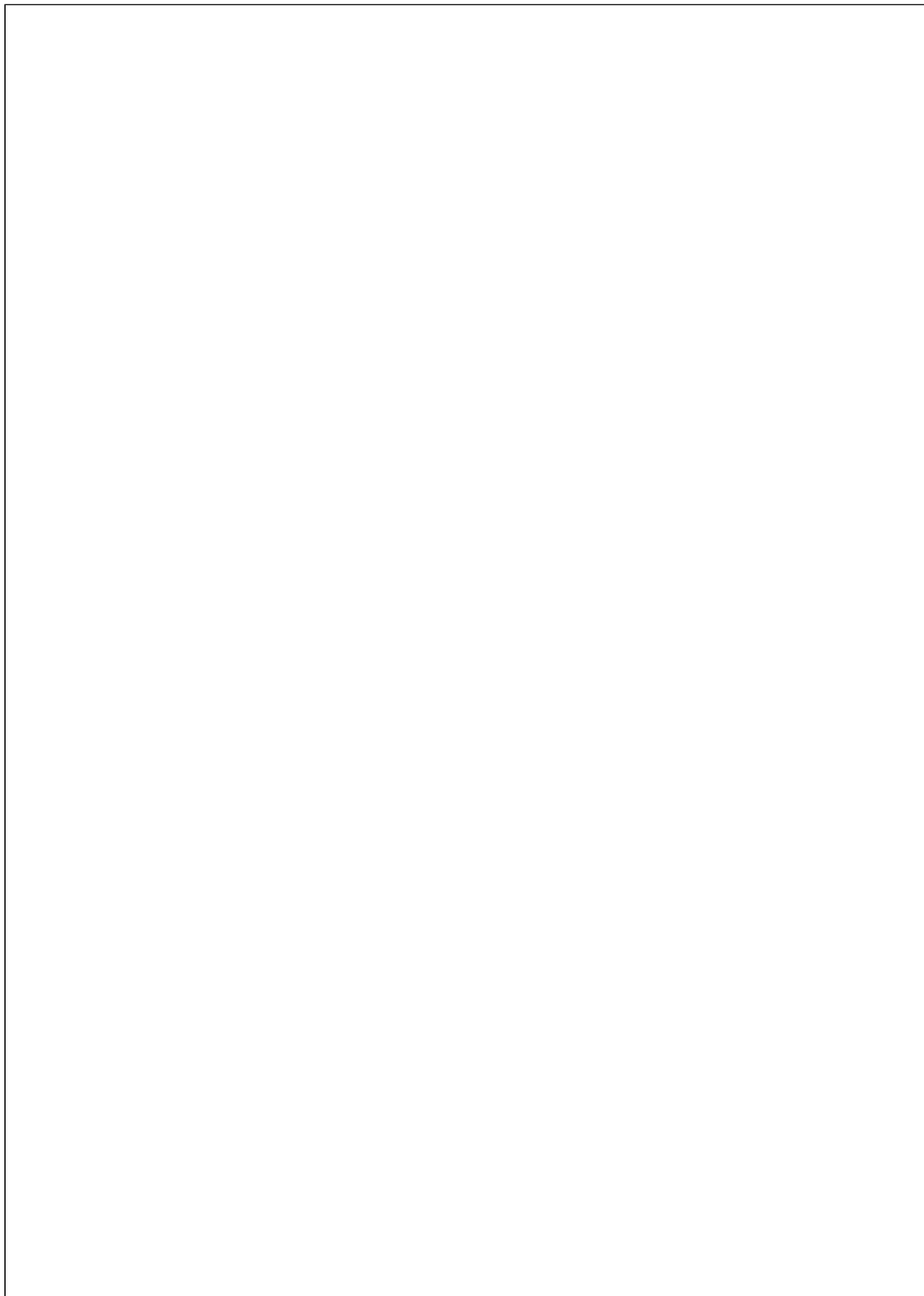

Instytut Pamięci Narodowej - Rzeszów

<https://rzeszow.ipn.gov.pl/pl8/aktualnosci/248772,Ogolnopolska-konferencja-naukowa-Losy-ziemianstwa-i-ich-dziedzictwa-1944-1989-Ta.html>

10.10.2026, 05:27

Ogólnopolska konferencja naukowa „Losy ziemiaństwa i ich dziedzictwa 1944-1989” - Tarnobrzeg, 15-16 października 2026

Instytut Pamięci Narodowej Oddział w Rzeszowie, Muzeum-Zamek Tarnowskich w Tarnobrzegu i Towarzystwo Przyjaciół Nauk w Przemyśle zapraszają do udziału w ogólnopolskiej konferencji naukowej „Losy ziemiaństwa i ich dziedzictwa 1944-1989”, która odbędzie się w Muzeum-Zamek Tarnowskich w Tarnobrzegu, ul. Sandomierska 27.

15.10.2026

W dniach 15-16 października 2026 r. w Muzeum - Zamek Tarnowskich w Tarnobrzegu odbędzie się ogólnopolska konferencja naukowa „Losy ziemiaństwa i ich dziedzictwa 1944-1989”.

Organizowana konferencja poświęcona losom ziemiaństwa oraz ich dziedzictwu od 1944 r. do przemian ustrojowych zapoczątkowanych w 1989 r. jest kontynuacją wcześniejszych przedsięwzięć naukowych: „Arystokracja i ziemiaństwo wobec odzyskania niepodległości i budowy zrębów II Rzeczypospolitej (do 1921 r.)” w 2021 r. oraz „Arystokracja i ziemiaństwo w II Rzeczypospolitej oraz wobec wyzwań II wojny światowej” w 2024 r.

Wśród problemów badawczych, które będą poruszone podczas konferencji wymienić należy następujące zagadnienia: wpływ reformy rolnej i nacjonalizacji przemysłu na pozycję ziemiaństwa, udział przedstawicieli arystokracji i ziemiaństwa w polityce, dyplomacji i administracji na uchodźstwie i w PRL, zaangażowanie w działalność gospodarczą, kulturalną i społeczną na uchodźstwie i w PRL.

Także przedstawiciele rodzin ziemiańskich w Kościele Katolickim w Polsce, arystokracja i ziemiaństwo z perspektywy i wobec innych grup społecznych, np. chłopów, robotników, inteligencji (po 1944 r.), przykłady rozmaitych postaw przedstawicieli środowiska ziemiańskiego wobec PRL np.: opór, emigracja, przystosowanie, kolaboracja, udział ziemian w podziemiu antykomunistycznym i opozycji antysystemowej w PRL, aparat represji wobec środowiska ziemiańskiego, ziemianie w życiu politycznym PRL, strategie przetrwania i przystosowania ziemiaństwa polskiego w PRL, losy dziedzictwa materialnego i kulturowego ziemiaństwa polskiego w PRL oraz straty osobowe i materialne ziemiaństwa w czasie II wojny światowej.

Program gólnopolskiej konferencji naukowej pt. „Losy ziemiaństwa i ich dziedzictwa 1944-1989”

● 9:15 OTWARCIE W SALI WIELKIEJ MUZEUM-ZAMEK TARNOWSKICH W TARNOBRZEGU

1. WOKÓŁ REFORMY ROLNEJ – Prowadzenie: dr hab. Dariusz Iwaneczko IPN Rzeszów

- 9:30 dr Marcin Schirmer IH PAN/PTZ – Dekret z 6.09.1944 r. o przeprowadzeniu reformy rolnej jako narzędzie likwidacji polskiego ziemiaństwa
- 9:50 dr Monika Komaniecka-Łyp IPN Kraków – Parcelacja majątków ziemskich w ramach reformy rolnej w latach 1944-1945 na przykładzie wsi Kosowy i Trzęsówka w powiecie kolbuszowskim
- 10:10 dr Wojciech Paduchowski IPN Kraków – Od dworu do wielkiego pieca. Byli ziemianie w budowie Nowej Huty i kombinatu im. Lenina

- 10:30 prof. dr hab. Mirosław Golon IPN Bydgoszcz, UMK – Polska Partia Robotnicza wobec ziemian w województwiepomorskim w latach 1945-1946. Budowa sprawiedliwości społecznej, czy droga do ekonomicznego upadku gospodarki rolnej regionu?
- 10:50 dr hab. Grzegorz Chajko, prof. UPJPII UPJPII – Rola i znaczenie osób ziemiańskiego pochodzenia w Instytucie Zootechniki w okresie PRL
- 11:10 DYSKUSJA I PRZERWA

15 października 2026 r. Pokój Czerwony

2. STRATEGIE PRZETRWANIA I PRZYSTOSOWANIA ZIEMIAŃSTWA POLSKIEGO W PRL CZ. 1 – Prowadzenie: prof. dr hab. Tadeusz Zych URz/MZTT

- 11:30 dr Łukasz Chrobak IPN Rzeszów – Ziemianie województwa lwowskiego w obliczu końca wojny i zmiany ustrojowej w Polsce 1944-1945
- 11:50 dr hab. Jarosław Durka – Kaliskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk Janusz, Edmund i Izabella Radziwiłłowie w powojennej Polsce w świetle dokumentów rodzinnych oraz korespondencji Stanisława Wachowiaka z Józefem Potockim z lat 1949-1967
- 12:10 mgr Władimir Karalenak – Muzeum w Nieborowie i Arkadii, O. MNW Opuszczając na zawsze rodzinne siedziby. Powojenne losy Radziwiłłów
- 12:30 mgr Katarzyna Kot MZK – Co pozostało? Muzeum Zamoyskich w Kozłówce wobec pamięci, dziedzictwa i losów rodziny
- 12:50 dr Konrad Majchrzyk MZK – Obraz Kozłówki na łamach „Sztandaru Ludu” organu KW PZPR w Lublinie
- 13:10 DYSKUSJA I PRZERWA

3. STRATY MATERIALNE I LOSY DZIEDZICTWA ZIEMIAŃSTWA PO II WOJNIE ŚWIATOWEJ CZ. 1 – Prowadzenie: prof. dr hab. Tomasz Pudłocki UJ

- 15:00 dr Ewa Bukowska-Marczak ISW – Zniszczenia wojenne rezydencji ziemiańskich w Klemensowie i Łabuniach oraz wojenne i powojenne losy ich właścicieli
- 15:20 mgr Radosław Pawłoszek MZTT – Powojenne losy Kolekcji Dzikowskiej rodziny Tarnowskich
- 15:40 dr hab. Mikołaj Getka-Kenig IHN PAN – Stanisław Lorentz i muzeum-pałac jakoforma ochrony dziedzictwa „feudalnego” w początkach Polski Ludowej
- 16:00 dr hab. Sylwia Galij-Skarbińska, prof. UMK UMK – „Afera hr. Potockiego” – nieudana próba wywiezienia dóbr rodowych w 1946 r.
- 16:20 DYSKUSJA I PRZERWA

4. UDZIAŁ ZIEMIAN W PODZIEMIU ANTYKOMUNI- STYCZNYM I OPOZYCJI ANTYSYSTEMOWEJ W PRL. – Prowadzenie: prof. dr hab. Jan Draus

- 16:40 prof. dr hab. Wojciech Polak UMK – Potomkowie rodów ziemiańskich wśród działaczy Niezależnego Zrzeszenia Studentów w latach osiemdziesiątych XX wieku
- 17:00 prof. dr hab. Waldemar Rozynkowski UMK – Pokolenie bez ziemi- o zaangażowaniu społecznym Michała Grabianki
- 17:20 DYSKUSJA I ZAKOŃCZENIE

15 października 2026 r. Galeria malarstwa włoskiego

5. STRATEGIE PRZETRWANIA I PRZYSTOSOWANIA ZIEMIAŃSTWA POLSKIEGO W PRL CZ. 2 – Prowadzenie: dr hab. Mariusz Krzysztofiński IPN Rzeszów

- 11:30 prof. dr hab. Kazimierz Karolczak badacz niezależny – Wypędzeni i rozproszeni. Dzeduszyccy w latach 1944-1989
- 11:50 dr Agata Wolska FZJW – Powroty ziemian w perspektywie postpamięci. Studium przypadków
- 12:10 dr hab. Krzysztof Kaczmarek IPN Rzeszów – Powojenne losy Adama Doboszyńskiego i Jadwigi z Doboszyńskich Malkiewiczowej
- 12:30 dr hab. Beata Topij-Stempińska, prof. UIK UIK – Między konformizmem a oporem. Biografie Chyrowiaków w PRL
- 12:50 Prof. dr hab. Tomasz Zarycki UW – Byli ziemianie jako frakcja elit inteligenckich: redefinicja środowiska w okresie PRL
- 13:10 DYSKUSJA I PRZERWA

6. STRATY MATERIALNE I LOSY DZIEDZICTWA ZIEMIAŃSTWA PO II WOJNIE ŚWIATOWEJ CZ. 2 – Prowadzenie: dr hab. Patryk Pleskot IPN Warszawa/URz

- 15:00 dr Maria Wąchała-Skindzier MuFo – Kolekcja rodziny Pusłowskich jako przykład losów dziedzictwa materialnego i strategii przetrwania arystokracji polskiej w latach 1945-1989.
- 15:20 ks. dr Michał Damazyń UMK – Zmiany własności i przeznaczenia dworów i majątków ziemskich w pierwszych latach powojennych, na przykładzie powiatu wyrzyskiego
- 15:40 dr Łukasz Bajda BCDK – Dwory w Bieszczadach. Historia – Zagłada – Współczesność
- 16:00 mgr Marek Stoszek MNM – Rozproszenie, grabież i dalsze losy dóbr kultury po 1944 r. na podstawie wybranych majątków ziemiańskich ziemi myślenickiej
- 16:20 DYSKUSJA I PRZERWA

7. STRATEGIE PRZETRWANIA I PRZYSTOSOWANIA ZIEMIAŃSTWA POLSKIEGO W PRL CZ. 3 – Prowadzenie: dr Łukasz Chrobak IPN Rzeszów

- 16:40 dr hab. Patryk Pleskot, prof. URz IPN Warszawa, URz – Zygmunt Bukowiński: szlachcic, „ludowy” sędzia, współpracownik UB (1921-1983)
- 17:00 dr Anna Wnuk-Bednarczyk TZU. Dwór w Skorczycach po 1944 i losy rodziny Hemplów i Lechnickich
- 17:20 mgr Jan Sasor MŚK – Jedna rodzina – trzy historie. Potomkowie Marynowskich z Męciny w 1944-1945
- 17:40 DYSKUSJA I ZAKOŃCZENIE

16 października 2026 r. Pokój Czerwony

8. STRATEGIE PRZETRWANIA I PRZYSTOSOWANIA ZIEMIAŃSTWA POLSKIEGO W PRL CZ. 4 – Prowadzenie: dr hab. Andrzej Bieś SI, prof. UIK UIK

- 9:00 dr Judyta Bielanowska ECS – Cykulacja elit w powojennej Polsce. Mechanizmy oporu i adaptacji ziemiaństwa w kontekście przynależności do aparatu władzy PRL
- 9:20 prof. dr hab. Piotr Franaszek UJ – Losy rodziny Ludwika Mycielskiego, ostatniego ordynata borynickiego, w latach 1944-1989
- 9:40 dr Anna Janota-Strama MuFo – Postawy ziemiaństwa wobec nowej rzeczywistości doby PRL-u na przykładzie rodziny Stadnickich z Nawojowej
- 10:00 dr Tomasz Osiński LAW – Ziemiańskie „przystanie”, „wyspy”, „salony”, czyli o miejscach i sposobach integracji i wzajemnego wsparcia byłym ziemianom w PRL. Próba systematyzacji problemu
- 10:20 DYSKUSJA I PRZERWA

9. PRZEDSTAWICIELE RODZIN ZIEMIAŃSKICH W KOŚCIELE KATOLICKIM W POLSCE CZ. 1 -

Prowadzenie: prof. dr hab. Wojciech Polak UMK

- 10:40 dr hab. Edward Gigilewicz KUL - Synowie szlacheccy w episkopacie Polski Ludowej (1944-1989), w świetle analizy heraldycznej
- 11:00 dr hab. Andrzej Bieś SI, prof. UIK UIK - Jan Chościak Popiel (1914-2003), jezuita - realizacja misji zakonnika i profesora filozofii w czasach PRL
- 11:20 dr hab. Mariusz Krzysztofiński IPN Rzeszów - O. Paweł Szczaniecki (1917-1998) - benedyktyn w służbie Kościoła i kultury polskiej
- 11:40 DYSKUSJA I PRZERWA

10. STRATEGIE PRZETRWANIA I PRZYSTOSOWANIA ZIEMIAŃSTWA POLSKIEGO W PRL CZ. 5 -

Prowadzenie: dr Łukasz Chrobak IPN Rzeszów

- 12:00 dr Artur Brożyniak IPN Rzeszów - Przypadek płk. Leona Lubeckiego w „Ludowym” Wojsku Polskim
- 12:20 dr Paulina Byzdra-Kusz KUL - Utracony majątek - zachowany etos. Losy ziemian w tuż powojennym środowisku Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego
- 12:40 dr Marcin Chorążki FZJW - Wybrane strategie przetrwania byłych ziemian na podstawie relacji świadków
- 13:00 DYSKUSJA I ZAKOŃCZENIE

16 października 2026 r. Galeria malarstwa włoskiego

11. ŚRODOWISKO ZIEMIAŃSKIE POZA GRANICAMI POLSKI LUDOWEJ PO 1945 R. CZ. 1 -

Prowadzenie: dr hab. Krzysztof Kaczmarek IPN Rzeszów

- 9:00 prof. dr hab. Tadeusz Zych MZTT/URz - Powojenne losy Artura Tarnowskiego z Dzikowa
- 9:20 prof. dr hab. Tomasz Pudłocki UJ - Życie po życiu. Polscy arystokraci i ziemianie w USA po II wojnie światowej - przyczynek do tematu
- 9:40 dr Małgorzata Ptasieńska IPN Centrala - Arystokraci i ziemianie w paryskiej „Kulturze”. Portret współpracowników Jerzego Giedroycia
- 10:00 mgr Teresa Bagińska-Żurawska MZŁ - Janina Ledóchowska (1888-1970) na straży polskości i tradycji w sowieckich realiach Lwowa po drugiej wojnie światowej
- 10:20 DYSKUSJA I PRZERWA

12. ŚRODOWISKO ZIEMIAŃSKIE POZA GRANICAMI POLSKI LUDOWEJ PO 1945 R. CZ. 2 -

Prowadzenie: dr hab. Mariusz Krzysztofiński IPN Rzeszów

- 10:40 dr Żaneta Niedbała TPN - Między utratą a ocaleniem. Losy książąt Sapiehów i ich zbiorów po II wojnie światowej
- 11:00 dr hab. Piotr Kardela IPN Gdańsk/APSz - Wacław Bniński i jego emigracyjna działalność niepodległościowa w Stanach Zjednoczonych
- 11:20 mgr Bartosz Jakubowski TPN - Od ziemianstwa do emigracyjnej inteligencji. Michał Pawlikowski z Medyki wobec wojny i nowej rzeczywistości po 1945 r.
- 10:40 DYSKUSJA I PRZERWA

13. PRZEDSTAWICIELE RODZIN ZIEMIAŃSKICH W KOŚCIELE KATOLICKIM W POLSCE CZ. 2 -

Prowadzenie: dr hab. Piotr Kardela IPN Gdański/Akademia Policji w Szczytnie

- 12:00 dr Monika Litwińska IPN Warszawa - Ziemianie w Krakowie po 1945 roku. Rola Kurii

Metropolitalnej w Krakowie w odbudowie tożsamości, przetrwaniu i ochronie pamięci.

- 12:20 dr Karol Kubicki badacz niezależny – Przedstawiciele rodzin Popielów i Rostworowskich wśród duchowieństwa i osób zakonnych po drugiej wojnie światowej
- 12:40 DYSKUSJA I ZAKOŃCZENIE OBRAD

[Program konferencji „Losy ziemiaństwa i ich dziedzictwa 1944-1989” \(pdf, 388.87 KB\)](#)

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

Konferencja naukowa